

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 117

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת מקץ - תשפ"ד

עניין של חינוך

הכל מחושב בדקדוק!

הכול מחושב ומחושב בדקדוק מוחלט עד לפרט האחרון. סח המגיד רבי ראובן קרלשטיין זצ"ל: הנה כאשר הוכנס יוסף אל הבור על ידי אחיו, נאמר (שם לו, כה): "וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אֲרֻחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמָלֵיהֶם נִשְׂאִים נְכֹאֵת וְצָרִי וְלֹט הוֹלְקִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִמָּה". שואל רש"י: "למה פרסם הכתוב את משאם?" ומתיר: "להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן, שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים, שלא יוזק מריח רע". נשאלת השאלה: בתוך כל הצער הנורא שהיה ליוסף במכירתו על ידי אחיו, בהורדתו למצרים ובישיבתו בבית הסוהר, וכי יש איזו משמעות לאי הנעימות שתהיה לו אם יריח ריח של נפט ועטרן? התשובה היא: כן! מכירת יוסף הייתה מן השמיים. כל מה שנגזר ונקבע משמיים יצא אל הפועל, ואם נגזרה עליו הגזירה להימכר על ידי אחיו ולרדת למצרים – הוא לא יוכל להימלט מכך. אלא מאי? הגזירה נגזרה בדקדוק גמור, עד לפרט האחרון. מה שנגזר – יצא אל הפועל, ומה שלא נגזר – לא יתקיים. מידת הסבל והצער שמגיעה לאדם נקבעת בחשבון מדוקדק. על יוסף הצדיק נגזר שיצטער ויסבל צער נורא – בהורדה אל הבור, במכירתו ובכליאתו בבית הסוהר. בדרך כלל הישמעאלים נושאים עימם נפט ועטרן, שריחם רע, ומי ששוהה בקרבתם נגרם לו צער מהריח הרע שלהם. ואולם, הצער המסוים הזה לא נגזר על יוסף, ואם לא נגזר – לא יהיה! יוסף הצדיק לא יצטער בצער שלא נגזר עליו, אף אם מדובר בצער לא משמעותי בתוך מכלול הצער והסבל הנורא שהוא נתון בו. את הצער המסוים הזה ה' ימנע ממנו, אף אם לשם כך יצטרך לשנות סדרי עולם! את הלימוד הזה למדים מנס חנוכה. האמונה הזאת ספוגה בשמן של הסופגנייה. שום דבר אינו טבעי ואינו נעשה מאליו; הכול משמיים והכול נעשה בחשבון מדוקדק.

בברכת שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

בליל שבת אחד סיפר מרן ראש הישיבה רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל אודות פלוני, בעל עסק, שגילה כי גנבו לו ציוד. בעל העסק חשד באחד הפועלים, אולם החשוד הכחיש את העניין מכול וכול. לכן הניח בעל הבית במקום מצלמה נסתרת והפעיל אותה בכל פעם שיצא לביתו. תקופה מסויימת לאחר מכן שוב התרחשה במקום גניבה. הפעם פתח המנהל את המצלמה, והפועל החשוד אכן נראה בה בבירור מבצע את המעשה. כשקרא לו והראה לו את הסרט, התעלף הלה מרוב בושה... או אז אמר מרן: "יוכמה פעמים אנחנו נצטרך להתעלף כשנראו לנו את מעשינו בעולם האמת? ושם מראים גם את המחשבות..." הוא החזיק בידו של המשוחח עימו ואמר בבכי: "אתה עוד אדם צעיר, אתה יכול לעשות מצוות ולגדול ביראת שמיים. אבל אני – אני כבר זקן, עוד מעט אצטרך למסור דין וחשבון... איזה פרצוף יהיה לי שם?..."

"מזוודות" המצוות – הצידה לעולם הבא

לפני נסיעתו של מרן זצוק"ל לארצות הברית, הכינו בביתו את המזוודה לנסיעה. כשראה ראש הישיבה את התכונה הרבה ואת המחשבה הגדולה שמשקיעים בני הבית בארגון תכולת המזוודה, אמר: "אני נוסע לארצות הברית, שהיא ארץ מלאה כל טוב, ואם יחסר לי משהו אוכל לקנות שם, ואני נוסע רק לעשרה ימים, ובכל זאת טורחים כל כך לקחת מזוודה ולמלאה בדברים הנצרכים לדרך. אם כן, כמה צריכים לטרוח ולהכין את ה"מזוודות" של המצוות, שהן הצידה לדרך לעולם הבא, כפי שאמרו חז"ל: 'זוודין קלילין לאורחא רחיקא' – מזוודות קלות לדרך רחוקה. צריך כל יהודי לדאוג שהמזוודות שהוא מכין לעולם הבא תהיינה מלאות!"

שלא נבוש.

אחד הנכדים, שזכה להביא לרבינו ארוחת בוקר, סיפר שכאשר ראה אותו רבינו אמר: "אוי, חבל שאני מטריח". אמר הנכד: "זו טובה עבורי, ומצפה אני לכך". אמר רבינו: "הנה אנו אומרים: 'ונא אל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם... שלא נבוש', ולכאורה מה עניין 'שלא נבוש' לכאן? אמר החפץ חיים: כאן אדם תומך בשני כדי שיוכל ללמוד, בסוף למעלה הוא יראה שהנתמך לא כל כך למד, והבושה תהיה גדולה! והנה", סיים רבינו, "אני בעצמי יודע מה אני, ואילו בושות תהיינה לי שם למעלה".

מגיל בר מצווה לא הסיח את דעתו מיום הדין הגדול והנורא

באחת הפעמים שרבינו לא חש בטוב, שאלוהו כיצד הוא מרגיש וענה: "כמו אדם שעומד להיכנס לדין בבית דין של מעלה..." בני המשפחה נבהלו מכך מאוד והלכו לספר דבר זה למרן שה"ת רבי חיים קנייבסקי זיע"א. אמר להם הגר"ח: "אין לכם מה לחשוש. דעו לכם שמרן הגראי"ל מגיל בר מצווה אינו מסיח דעתו מכך שהוא עומד לתת דין וחשבון על מעשיו בבית דין של מעלה..."

(מתוך 'מתוק האור' על מרן רה"י הגראי"ל שטיינמן ב"ר נח צבי זצ"ל)

מעשה שהיה...

נשיאה בעל! ספורים על רבנו הגאון רבי חיים שמואלביץ זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו
הגאון רבי
חיים לייב
שמואלביץ
בעל 'המחלב'
זצ"ל זיע"א

הרב חיים לייב שמואלביץ זצ"ל- נולד ב-ב' תשרי ה'תרס"ב לאביו רבי רפאל אלתר שהיה ר"י בעיירה סטוצ'ין שבפולין ולאמו: הרבנית אטל בת הגה"צ ר' יוסף יוזל הורוביץ - הסבא מנובהרדוק. עוד בצעירותו נחשב כעילוי ונשלח ללמוד בישיבת ישיבת שער התורה שבעיר גרודנה, ובגיל תשע עשרה התבקש על ידי הגאון הרב שמעון שקופ זצ"ל לומר שיעורים בישיבת גרודנה. בהמשך עבר לישיבת מיר, ושם התפרסם בכינוי 'העילוי מסטוצ'ין'. בשנת ה'תרצ"ו התמנה לר"מ בישיבה והחל למסור שיעורים. בשנים ה'תש"א-ה'תש"ו, בעקבות המלחמה הוביל את הישיבה לוילנא לשאנגחאי דרך רוסיה. לאחר המלחמה העביר את הישיבה לארה"ב. כחצי שנה לאחר מכן עלה לארץ ישראל וייסד עם חמיו את ישיבת מיר. הגאון היה בעל זיכרון פנומנלי. מסופר כי הכתיב ספרים שלמים מזכרונו בתקופת שאנגחאי. ממנהיגי הציבור הליטאי. שימש כחבר במועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. מתמיד עצום. היה הולך לישון פעם ביומיים ובכל שעות היממה היה לומד עם חברותו. מקובל שלרב זצ"ל היה גילוי אליהו. נלב"ע ב-ג' טבת ה'תשל"ט, חי כ-77 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

לרבי חיים שמואלביץ היה קרוב משפחה זקן שהתגורר בבית אבות. האיש היה תלמיד חכם ור' חיים הקפיד לבקרו מפעם לפעם, ולשוחח עמו בדברי תורה ולעודד את רוחו. בין בקור לבקור היה גם שולח לו מכתבים. באחד הימים בקש מן ביתו שישלח עבורו את המכתב. הלה נטל את המכתב ולהפתעתו, הבחין, שעל צידה השני של המעטפה רשם רבי חיים את שמו: "הרב ח. שמואלביץ". הדבר עורר פליאה בעיניו. הוא ידע היטב, כי רבי חיים מקפיד שלא להתהדר בתארים כלשהם, הוא לא התאפק ושאלו לפשר רשומו החריג. "האיש תלמיד חכם וזקן, ובבית האבות בודאי שאינו זוכה לכבוד ולתשומת הלב הראויים לו. מי יודע? אולי יראה מישהו, שהוא מקבל מכתב מ'רב', וייקרו בשל כך".

בהושענא רבה, הגיע אדם לבקר את רבי חיים שמואלביץ. כשיצא, בקש רבי חיים ממקורביו שביאו לו את בגדיו. הלכו נחרדו, שכן באותה עת החמיר מצבו ללא נשא, ויסוריו הקשים גברו והלכו. המחשבה, שברצונו להתהלך על רגליו, עוררה חלחלה. אולם רבי חיים עמד בתקף על דרישתו, התלבש ובקש מיד שיזמינו עבורו מונית והורה להסיעו לפתל. בהגיעו, שלף מכיסו פתק עליו רשום היה שם של חולה, שבעדו נתבקש להתפלל. בשארית כחותיו פלה את תפלתו ושב אל מטת חוליו.

בשכבו על מטת חוליו, ממנה לא קם, שמע רבי חיים שמואלביץ על תלמיד חכם ידוע, השוכב במחלקה אחרת וחייו תלויים על בלימה. דרש רבי חיים שביאוהו אל החולה, מקרביו נסו להניאו שכן כל תזוזה עלתה לו בייסורים נוראים. אך הצדיק לא ותר והוביל על פסא גלגלים אל חדרו של האיש. בהגיעו לשם נשא הוא תפלה רוינת דמעות למראשותיו של החולה זכותו יגן עלינו אמן.

(מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים).